

Posudek vedoucího bakalářské práce Václava Junka
Prózy Josefa Škvoreckého z osmdesátých let

Titul bakalářské práce Václava Junka poněkud klame. Spis nepojednává souhrnně o Škvoreckého tvorbě dané dekády, ale zabývá se „jen“ dvěma rozsáhlými romány psanými v té době, *Scherzo capriccioso* (1984, ps. 1980–1983) a *Nevěsta z Texasu* (1992, ps. 1984–1991). Uvovzovky u příslovce „jen“ však současně říkají, že volbou těchto titulů Václav Junek spisovatelovu beletristiku osmdesátých let 20. století v podstatě obsáhl. Bibliografie Škvoreckého-prozaika totiž vedle obou velkoryse koncipovaných románů představuje už jen prózu *Návrat poručíka Borůvky* (1981, ps. 1978–1981), povídky z cyklu *Ze života exilové společnosti* (vyd. 1985 v knize *Ze života české společnosti*, ps. v první polovině osmdesátých let) a novelu *Feminine Mystique* (ps. 1988). V zásadě tedy Junek nic podstatného nepomíná, ostatně čtvrtou část volného borůvkovského cyklu zmiňuje jako vypravěčsky organický článek-pojítka-intermezzo mezi *Příběhem inženýra lidských duší* (1977) a románem o *Dvořákovi* (s. 9 a 13).

Prózy z osmdesátých let mají ve Škvoreckého tvorbě zvláštní postavení. Při vši námětové a tematické různorodosti je tato tvorba vnímána jako monotematická, inspirována navíc okatě autobiografickou zkušeností středoevropského intelektuála 20. století. Z této perspektivy – a je to perspektiva, která Škvoreckého tvorbu redukuje na jeden rozměr – představují obě dotýkané prózy v autorově bibliografii radikální César a pokus o vykročení jiným směrem, a tak se zračí i v literatuře předmětu, zejména u vykladačů, kteří sledovali Škvoreckého úsilí soustavně od cca poloviny šedesátých let až po léta devadesátá (Jungmann, Chvatík, Kosková, Balajka, Haman, Petříček). Tomuto efektu hodně pomáhají spisovatelovy doprovodné texty, jimiž Škvorecký zdůvodňuje a rozvíjí náměty svých románů (tj. *Dvořákův pobyt v Americe* a účast Čechů v americké občanské válce), a vnější adjustace obou knih v prvních vydáních v torontském exilovém nakladatelství (reprodukce dobových fotografií, seznamy prostudované literatury, v *Nevěstě* navíc rozsáhlá autorská poznámka a speciální slovníček).

Václav Junek ukazuje v bakalářské práci oba romány jako tvar, který je s předchozí Škvoreckého tvorbou naopak sourodý a svou výstavbou jen radikalizuje úsilí patrné nejpozději od *Mirácku* (1972). Jde o mozaikovitou, fragmentární síť různorodých vyprávění, v jejichž hranicích, resp. v bezhraničním území, jehož představu tato síť navozuje, vznikají mezi jednotlivými částmi vztahy, které naznačují jisté chronologické, místní, narativní aj. linky – ale právě jen naznačují, neboť je nelze nikdy uspokojivě „srovnat“, uspokojivě lineárně rekonstruovat.

Autor předkládané bakalářské práce se při svém rozboru zachycuje kategorií, dle nichž pojmenovává jednotlivé podkapitoly (kapitoly, vypravěči, žánry a styl, typografie, kompozice, leitmotivy). Jeho postup je jistě na řadě míst začátečnický a stylisticky i po několikeré redakci občas neobratný, ale to mu neubírá onu základní původnost, s níž vybočuje z poněkud úmorné tradice tematických výkladů Škvoreckého tvorby. Práci doporučuju k obhajobě a dle kontextu ostatních obhajovaných spisů navrhuju hodnocení mezi „velmi dobře“ a „výborně“.

Michael Špirit

17. srpna 2018